

RUMESTA EN DIVERSE ARCHIEVEN

Reeds bij een vorige gelegenheid vermeldden wij het bestaan van ons archief. Bij gebrek aan plaatsruimte (hoe lang nog ?) werd nog steeds maar een beperkt gedeelte van ons archief geïnventariseerd. Toch wordt door sommige leden geregeld gebruik gemaakt van onze archieven en onze bibliotheek. In functie van de uitbouw van een degelijk documentatiecentrum verzamelt Rumesta niet alleen een grote hoeveelheid documenten of kopies ervan, maar gaan wij ook geregeld over tot de aankoop van publicaties van bevriende kringen en particulieren uit onze streek, of publicaties die op het eerste zicht minder voor de hand liggen, maar waarvan wij weten dat zij gegevens bevatten die voor onze omgeving en onze medewerkers van belang kunnen zijn.

Genealogen raadplegen geregeld de oude registers van de Burgerlijke Stand. Alleen de registers van meer dan 100 jaar oud zijn toegankelijk. In vele gemeenten geeft dit problemen: het gemeentelijk personeel heeft niet altijd de tijd om de vele vragen te beantwoorden. De oude boeken verslijten zeer snel. Daarom worden in de meeste gemeenten oplossingen gezocht, waarbij de oude archieven beperkt toegankelijk zijn, of waarbij de inlichtingen kunnen opgevraagd worden via bestaande geschiedkundige of heemkundige kringen. Sinds enkele tijd hebben enkele medewerkers van Rumesta de mogelijkheid u te helpen, wat betreft het raadplegen van gegevens uit de oude registers van de Burgerlijke Stand in Rumst en in Boom. Door onze afspraken met diensten van deze gemeenten hoeft U het gemeentelijk personeel niet meer te storen, maar verzamelen wij de door U gevraagde gegevens voor U. Geef ons even de tijd en wij lossen uw problemen op, zoals wij dat ook al voor anderen deden. Ook schriftelijke aanvragen van buiten onze gemeente worden door ons behandeld, tot nu toe tot grote tevredenheid van de aanvragers.

* * *

Antwerpse schepenbrieven betreffende de dorpen van de Rupelstreek (1394-1440)

Deze uitgave is de vijfde in de rij, bewerkt door ons medelid Christian Verstrepen. Het is het oudste gedeelte van de Schepengriffie van de stad Antwerpen. Samen met de reeds verschenen delen kan nu in de Rupelstreek de periode van 1394 tot 1535 zonder veel moeite overbrugd worden. Dat is zeer belangrijk voor een gebied waar door allerlei omstandigheden heel veel archiefmateriaal verloren ging. Dit werk van blijvende waarde zal bijgevolg ook door de generaties na ons ten zeerste geapprecieerd worden.

Het boek kan besteld worden voor de prijs van 1.900 fr (incl. verzendingskosten), door storting op rekening 210-0594609-51 van Christian Verstrepen, Vrijheidslaan 127, bus 4, 1080 Brussel.

Uit de Privilegiekamer van het ANTWERPSE STADSARCHIEF

Dat in het Antwerpse Stadsarchief (Venusstraat) meerdere documenten berusten die met Rumst te maken hebben, hoeft ons wel niet te verwonderen. Rumst maakte immers deel uit van het aloude hertogdom Brabant en was zelf een oude nederzetting. Antwerpen, één der grote steden van Brabant lag bovendien niet zo ver verwijderd van ons dorp, noch langs de weg, noch langs het water.

In de Antwerpse Privilegiekamer werden de oudste oorkonden en privilegiebescheiden bewaard die betrekking hebben op Antwerpen en omliggende gebieden. Thans herbergt de Privilegiekamer-collectie ook een reeks documenten die er vroeger niet toe behoorden.

Deze korte tekst in het Jaarboek wil speciaal de aandacht vestigen op de verzameling steekkaarten (talrijk, omvangrijk en zorgvuldig opgesteld) van Mevrouw Francine De Nave (Proefschrift bij de Vrije Universiteit te Brussel, 1979).

De collectie draagt als titel: Antwerpse bezitters van buitengoed en ingezetenen van het platteland gegoed binnen Antwerpen (1394 - 1402) - Personalia.

Waarom de jaren 1394 - 1402? Omdat, aldus Mevr. De Nave, die jaren juist samenvallen met de bloei van het middeleeuwse Antwerpen. De historica heeft met een monikkengeduld honderden akten ontleed, vooral in de schepenregisters, de beschrijving gegeven van de aangehaalde goederen, zo mogelijk de ligging en de wijze van verwerving, personalia in verband met de bezitters en soms kleine genealogieën opgespoord en dit alles op hanteerbare steekkaarten gezet. Typografisch alleen reeds een zware opgave.

Ziehier enkele Antwerpse bezitters van buitengoederen in Rumst. We beperken ons tot de voornaamste gegevens uit de steekkaarten. Ingezetenen van Rumst die begoed waren te Antwerpen waren er schijnbaar niet. Daar hoeven we ons dus niet om te bekommeren.

P.K. 3544: Steekkaart 91 (anno 1399)

DE BLEBBENERE Petrus, kapelaan van de Onze-Lieve-Vrouwkerk, lid van een bekende Antwerpse familie, bezit te Rumst erfrente op 18 bunders land omwille der kapelanie van de vermelde kerk. Opbrengst in geld: 20 oude groten tornois = 600 Vlaamse groten, jaarlijks ¹.

¹ Kerkelijk archief Antwerpen.

--- : Steekkaart 112

BODE Petrus, bezit een stuk land en bos (geen oppervlakte genoteerd). Het land wordt verpacht aan Peter tSeraerd van Rumst, dit voor drie jaar vanaf 1 maart 1403. Opbrengst 10 Franse kronen = 300 Vlaamse groten.

De huurder mag de wilgen en het week hout houwen voor de omheining. Het hout mag niet worden weggevoerd.

Petrus Bode bezit, zoals kan opgemaakt uit de steekkaart, veel eigendommen in en buiten Antwerpen. Hij oefent in het Antwerpse meerdere officiële functies uit ².

P.K. 3545: Steekkaart 266

COLAES Katrine, filia Wouter, echtgenote Claus Snoey, smid, die samen met zijn vader woonde aan de Koepoort te Antwerpen. Rente van het pand: de helft van 4 bunders, oud bouwland en veld "Ter Braeken" te Rumst. Erfde de erfpacht van hun vader die hiertegen vroeger de helft van de vier bunder in erf had gegeven aan Mattheus de Feyter (uit Rumst) en Arnoud de Stokere (R.) ².

P.K. 3547: Steekkaart 510

HEYNS Margriete, vrouw van Claus bezit een leen bij het veer van Walem ².

P.K. 3549: Steekkaart 855 (anno 1399)

NOENS Jan x Catharina Scampaerts (smoutslager) heeft eigendom te Rumst. Een stuk land (plaats niet vermeld) ².

P.K. ---: Steekkaart 901 (anno 1397)

DE PAEPE Claus, filius Gijsbrecht x Jonkvr. Beatrix, handelaar in kalk en baksteen, heeft kalkoven buiten de vest en veel huizen. Heeft goed te Boom langs zijn vrouw geërfd ².

P.K. ---: Steekkaart 902 (anno 1397)

DE PAEPE Gijsbrecht x Katleen, handelaar in haring.

Bezit goed te Boom, niet verder bepaald. Van vader gekregen ².

² Schepenregisters Antwerpen.

P.K. 3550: Steekkaart 993

DE RIDDERE Matthijs, alias VAN DEN BROECKE x Lisbeth van Gerle, een erfpacht van 9 viertel rogge die Mattheus de Feyter en Arnout de Stockere van Rumst betalen op de helft van de vier bunder land en veld Ter Braeken te Rumst.

Koopt deze van Kath. Colaes (zie P.K. 3545: 266).

Erfpacht moet te Antwerpen in de Antwerpse maat of te Rumst in de Rumstse maat geleverd worden 2.

P.K. 3551: Steekkaart 1251

WEYNSSONE Godevaard heeft een half gemeet land onder Neckersweel te Rozendaal 2.

(We vermelden deze akt omdat het stuk tegen Rumst moet gelegen zijn. Een "wiel" bij Rozendaal ligt uiteraard bij de Nete).

P.K. 3552: Steekkaart 1357 (....)

VAN SANTVLIET Jan, zoon van Petrus, lakenhandelaar. Jan was Predikheer (dominicaan) te Antwerpen. Erfpacht op het goed Standonk te Rumst. Bezit dat omwille zijn kapelanie 2.

Het goed Standonk (hoeve) staat te Terhagen bekend, zeker tot in de XIXe eeuw; het was gelegen aan de Driehoek. Heel de omgeving is thans uitgebakken. Maar lag Standonk uit de jaren 1400 op dezelfde plaats?

Besluit

Al bij al is de oogst niet bijster groot. We gaan hier echter zeshonderd jaar terug in het verleden. Reet wordt méér vermeld in de fiches. Het ligt al korter bij Antwerpen en hoorde aanvankelijk bij Kontich. Te Rumst was de invloed van Mechelen groter (de Berthouts en verder nog de Grimbergens). In de oudste Antwerpse schepenakten die onze collega Chr. Verstrepen reeds gepubliceerd heeft (akten die betrekking hebben op de Rupeldorpen, breed genomen), zullen we de bovenvermelde namen zonder twijfel ontmoeten. Misschien ook wel in het eerste oorkondenboek van Rozendaal, gepubliceerd door E. H. Goetstouwers, de oud-pastoor van Walem. De proef eens wagen?

Karel Swenden